

บทฟื้นฟูวิชาการ

Review Article

การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป

ทัศนีย์ แดขุนทด พย.ม.*

ชฎานนท์ คันทมาตย์ ศศ.ม.**

อรอนงค์ เทียบอุดม คม.***

วาโร เฟิงสวัสดิ์ ปร.ด.****

วันเพ็ญ นันทะศรี ปร.ด.****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาลโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป โดยใช้วิธีศึกษาแบบผสานวิธี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย 8 แหล่ง 2) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และ 3) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสังเกตเอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ประกอบด้วย 14 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม (2) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (3) ด้านการสร้างนวัตกรรม (4) ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (5) ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน (6) ด้านการสร้างทีม (7) ด้านบุคลิกภาพ (8) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร (9) ด้านความเป็นผู้นำ (10) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร (11) ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (12) ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (13) ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และ 14) ด้านการสนับสนุน 2) ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบ พบว่า ในภาพรวม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และ 3) ด้านความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ พบว่า ในภาพรวม มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำนวัตกรรม นวัตกรรมโรงพยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ หอผู้ป่วยวิกฤตโรคหัวใจ โรงพยาบาลสกลนคร

** ศึกษานิเทศน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน

*** รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

**** อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รับบทความ: 12 มีนาคม 2569 แก้ไขบทความ: 17 มีนาคม 2569 รับผิดชอบบทความ: 21 เมษายน 2569

A study of Innovative Leadership Components of Nursing Administrators in Regional and General Hospitals

Tasanee Daekhunthod M.S.N.*

Chayanon Khantamat M.Ed.**

Ornanong Thiabudom M.Ed.***

Waro Pengsawas Ph.D****

Wanpen Nantasri Ph.D****

Abstract

This study aimed to investigate the components of innovative leadership among nursing administrators in regional and general hospitals. A mixed-methods research design was employed, comprising three phases: 1) a synthesis of eight documentary and research sources; 2) in-depth interviews with five experts; and 3) an assessment of appropriateness and feasibility conducted by seven experts. The research instruments consisted of a document synthesis form, an interview guide, and an appropriateness and feasibility assessment form. Data were analyzed using mean scores, standard deviations, and percentages

The findings were as follows:

1) The components of innovative leadership for nursing administrators comprises 14 dimensions: (1) innovative vision and strategy (2) innovative creativity (3) innovation creation (4) learning organization management (5) rewards and recognition (6) team building (7) personality traits (8) organizational climate creation (9) innovative leadership (10) organizational culture building (11) specialized expertise development (12) communication and interpersonal skills (13) emotional intelligence and (14) supportiveness.

2) Regarding appropriateness, the components were rated at the highest level overall.

3) Regarding feasibility, the components were also rated at the highest level overall.

Keywords: Leadership, Innovative Leadership, Nursing Innovation, Nursing Administrators

* Registered Nurse, Senior professional level, Cardiac intensive Case Unit, Sakon Nakhon Hospital

** Supervisor The Secondary Educational Service Area Office Kalasin

*** Deputy Director of Educational Institution, Nakhon Phanom Secondary Educational Service Area Office

**** Faculty Member of Education Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

บทนำ

ในยุคกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อสภาพการแข่งขันสูง และความคาดหวังของผู้รับบริการทางการแพทย์เพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพที่ซับซ้อนจากเดิมมากขึ้น จากการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ โรคเรื้อรัง อุบัติเหตุ ภัยพิบัติต่างๆ การประกอบอาชีพ สิ่งแวดล้อม มลพิษ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่ก้าวสู่วัยสูงอายุ ประกอบกับนโยบาย Thailand 4.0 ที่มีจุดเน้นในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนองค์กรสุขภาพ จึงเป็นความท้าทายขององค์กรพยาบาลที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ด้วยการขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการแพทย์ (nursing innovation) เพื่อยกระดับคุณภาพการพยาบาลสู่ความเป็นเลิศ และสามารถเทียบเคียงคุณภาพได้ ซึ่งจำเป็นต้องมีผู้นำเชิงนวัตกรรม (innovative leadership) ที่มีความสามารถในการรับรู้ เข้าถึง และวิเคราะห์สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนขององค์กร สามารถแนะนำสิ่งใหม่ ๆ เช่น ความคิด วิธีการ เทคนิค กระบวนการ ผลิตภัณฑ์บริการ หรือการค้นพบวิธีการในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ขับเคลื่อนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมบรรยากาศ และอำนวยความสะดวกให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน รวมถึงการกระตุ้นจินตนาการของบุคลากรในองค์กรให้เป็นผู้นำทางความคิดเชิงนวัตกรรมในทุกระดับ¹

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารพยาบาล (innovative leadership of nursing administrators) มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้องค์กรพยาบาลสามารถพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ที่เกิดผลผลิต และประสิทธิภาพการทำงาน รวมทั้งเพิ่มคุณค่าและมูลค่า ผ่านบทบาทของผู้นำเชิงนวัตกรรมทางการแพทย์ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงานด้วยสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยการเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ๆ การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมในสถานพยาบาล การใช้เทคโนโลยีใหม่กับการพยาบาลในยุคดิจิทัล การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานของผู้นำเชิงนวัตกรรม¹

ผู้บริหารการพยาบาล (nursing administrators) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรพยาบาลสู่ความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อสร้างการเป็นองค์กรนวัตกรรมการพยาบาล ซึ่งก่อให้เกิดสิ่งใหม่จากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่าง ที่เป็นประโยชน์ด้านบริหารการพยาบาล ผลกระทบทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล อาทิ คุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล² ประสบการณ์ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย³ และ สมรรถนะผู้นำด้านนวัตกรรมของหน้าหอผู้ป่วย⁴ สำหรับการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำ พบว่า มีการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย⁵ แต่เป็นการศึกษาในโรงพยาบาลชุมชน ยังไม่พบการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป

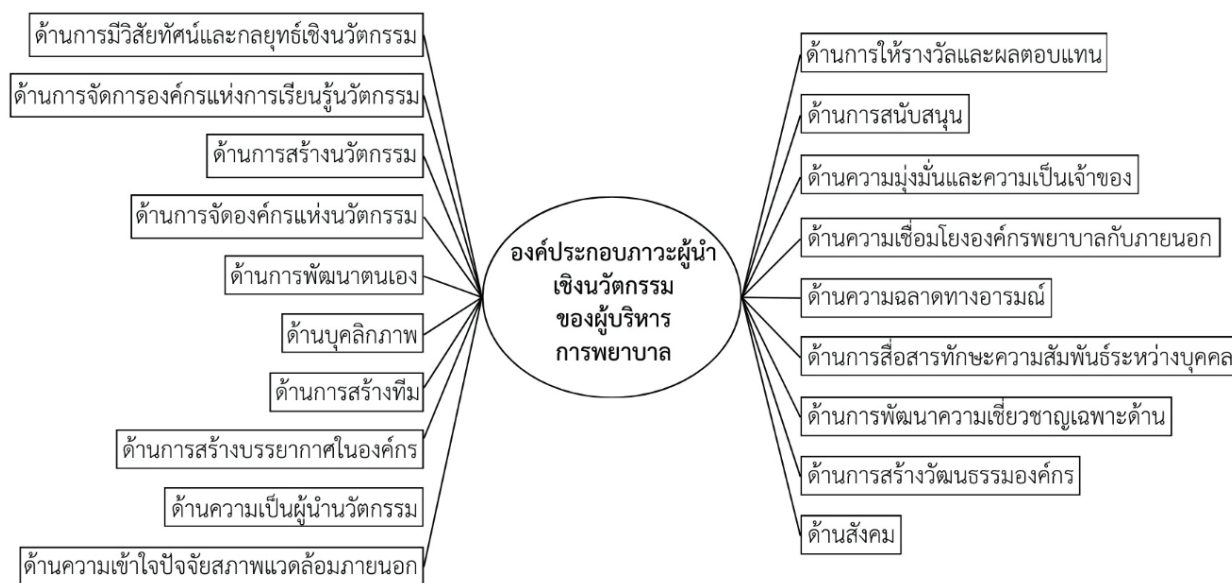
วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป

กรอบแนวคิดการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล จากแหล่งข้อมูลทางวิชาการจำนวน 8 แหล่ง ได้แก่ แพร้ว พานทอง และ สุชาดา รัชกุล² ทินกร บุญชู และ สุวิณี วิวัฒน์วานิช⁶ ลำพูน สนั่นเอื้อ สุคนธ์ ไช้แก้ว และ สมพันธ์ หิณชิระนันท์⁷ เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย⁸ บุญผา กิจสหวงศ์ เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และเนตรชนก ศรีทุมมา⁹ กรุณา ลิ้มเจริญ และเพชรน้อย สิงห์ช่างชัย¹⁰ รัชนิกร ไช้หิน เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และเนตรมด ปทุมรักษ์¹¹ วราพงษ์ ทาตุ้ย, จีรรัตน์ หรือตระกูล และจรรยา สันตยากร¹² และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงพยาบาล

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ระเบียบการศึกษแบบผสมผสานวิธี โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงพยาบาล

1.1 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยศึกษาทฤษฎี แนวคิด และองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จากแหล่งข้อมูลทางวิชาการ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งสิ้น 8 แหล่ง เพื่อรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงพยาบาล

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร พัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิดการศึกษา โดยมีรายการสำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity :CVI) เท่ากับ 1

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทางวิชาการ ที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกตามเกณฑ์คุณภาพ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ความเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา และการเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการหรือสถาบันที่เชื่อถือได้ ข้อมูลจากแต่ละแหล่งจะถูกบันทึกอย่างเป็น

ระบบลงในแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดระเบียบข้อมูล แยกหมวดหมู่ สังเคราะห์เนื้อหา และสรุปองค์ประกอบเบื้องต้น จากนั้นจึงนำองค์ประกอบที่ปรากฏจากหลายแหล่งมาเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ และจัดทำเป็นตารางสังเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาจุดร่วมที่สอดคล้องกัน

1.5 สถิติที่ใช้ในการศึกษา ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ โดยพิจารณาคัดเลือกองค์ประกอบที่มีร้อยละของความถี่มากกว่าหรือเท่ากับ 50 ของแหล่งข้อมูลทั้งหมด¹³ มาเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงพยาบาล

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงพยาบาล

ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป ในเขตบริการสุขภาพที่ 8 จำนวน 5 คน

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์การบริหารโรงพยาบาล และการใช้นวัตกรรมทางพยาบาล จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

2.1.1 หัวหน้าพยาบาล มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 1 คน

2.1.2 หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล มีประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน

2.1.3 หัวหน้าหอผู้ป่วย มีประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอ้างอิงจากองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่า CVI เท่ากับ 1

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ด้วยตนเอง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาจัดระเบียบข้อมูล แยกหมวดหมู่ ตามคำสำคัญในคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ และสร้างข้อสรุปองค์ประกอบ

2.5 สถิติที่ใช้ในการศึกษา ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ โดยนับจำนวนครั้งที่มีการกล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล จากนั้นพิจารณาคัดเลือกเฉพาะองค์ประกอบที่ร้อยละความถี่มากกว่าหรือเท่า 50 มาเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

นำองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ที่ได้จากการศึกษา มาประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย

3.1.1 หัวหน้าพยาบาล มีประสบการณ์ในการบริหารการพยาบาล ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน

3.1.2 อาจารย์พยาบาล จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกด้านการบริหารการพยาบาล และมีประสบการณ์สอนการบริหารการพยาบาล ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน

3.1.3 หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หรือหัวหน้าหอผู้ป่วย จบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารการพยาบาล และมีประสบการณ์ในการบริหารการ

พยาบาล อย่างน้อย 3 ปี จำนวน 3 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการศึกษา คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามมาตรวัดของลิเคิร์ต โดยกำหนดคะแนนไว้ 5 ระดับ ได้แก่ คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย และคะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด ผู้ศึกษาประยุกต์ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามช่วงคะแนน ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)¹⁴ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมากที่สุดขึ้นไป หรือมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป คัดสรรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล

3.5 สถิติที่ใช้ในการศึกษา ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

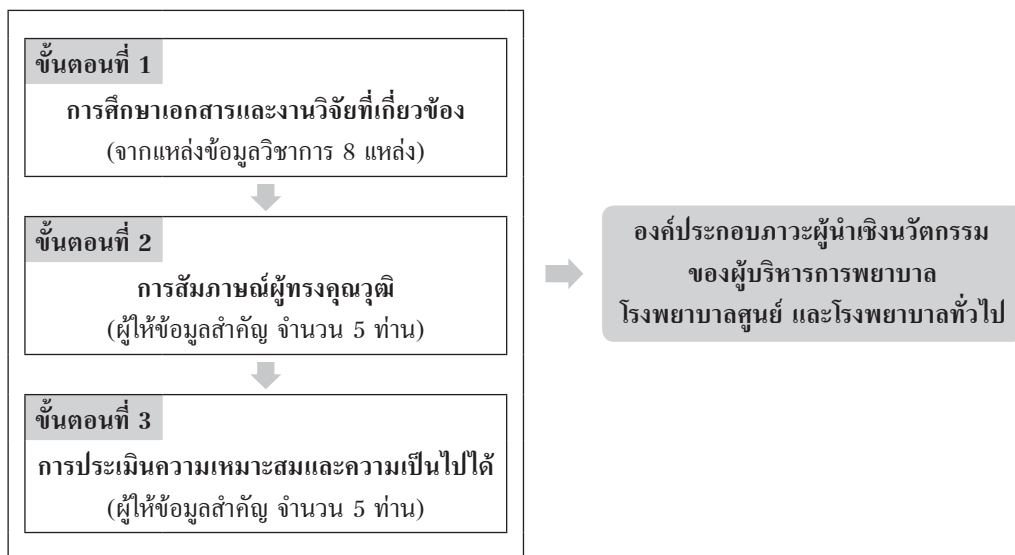
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล 3 ขั้นตอน สรุปเป็นแผนภาพ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินวิจัย

ผลที่ได้รับ

ผลการศึกษา

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล

ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ผลการสังเคราะห์เอกสารจากแหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ และ 2) ผลการสังเคราะห์

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป จากแหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ

องค์ประกอบจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาลจากแหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ ดังแสดงในตารางที่ 1

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารการพยาบาล	แหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ								รวม	ร้อยละ	องค์ประกอบที่จัดสรร
	แพรวา พานทอง และ สุชาดา รัชกุล (2559)	ทินกร บุญชู และ สุวิณี วัฒนาวณิช (2560)	ลำพู สันแอ และ คณะ (2561)	เพชรน้อย สิงห์ช้างชัย (2562)	บุปผา กิจสหวงศ์ และ คณะ (2563)	กรุณา ลิ้มเจริญและเพรณน้อย สิงห์ช้างชัย (2564)	รัชนิกร ไชยหิน, และ คณะ (2565)	วราพงษ์ ทาตุย และ คณะ (2566)			
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม									3	37.5	
– วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ด้านนวัตกรรม							✓				
– พันธกิจและวิสัยทัศน์								✓			
– กลยุทธ์และแผนกลยุทธ์ในการจัดการนวัตกรรม						✓					

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป จากแหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ (ต่อ)

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารการพยาบาล	แหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ							ความถี่ (8)	ร้อยละ	องค์ประกอบที่เกิดขึ้น
	แพรวา พานทอง และ สุชาติดา รัชกุล (2559)	ทินกร บุญชู และสุวิณี วัฒนาวณิช (2560)	ลำพู สนั่นแอ๊ะ และคณะ (2561)	เพชรน้อย สิงห์ช้างชัย (2562)	บุปผา กิจสหวงศ์ และคณะ (2563)	กรุณา ลิ้มเจริญและเพชรน้อย สิงห์ช้างชัย (2564)	วิชกร ไชยหิน, และ คณะ (2565)	วรพงษ์ ทาดูย และคณะ (2566)		
2. ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม -								2	25	
- ความคิดสร้างสรรค์	✓							✓		
- จินตนาการ								✓		
3.ด้านการสร้างนวัตกรรม								4	50	✓
- การสร้างนวัตกรรม		✓								
- การสำรวจความคิดเห็นการสร้างนวัตกรรม					✓	✓				
- การก่อเกิดความคิดด้านนวัตกรรม						✓				
- การยอมรับความคิดเห็นด้านนวัตกรรม					✓					
- การนำความคิดลงสู่การสร้างนวัตกรรม					✓					
- การจัดการกระบวนการและทรัพยากรนวัตกรรม						✓				
- การตัดสินใจเลือกทำนวัตกรรม							✓			
- การนำนวัตกรรมและผลการวิจัยไปใช้							✓			
4. ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้								3	37.5	
- องค์กรแห่งนวัตกรรม				✓		✓				
- องค์กรแห่งการเรียนรู้				✓						
- การจัดการความรู้				✓						
- การเรียนรู้								✓		
5. ด้านการพัฒนาตนเอง								3	37.5	
- พัฒนาตนเอง	✓									
- พัฒนาทักษะ		✓	✓							
- พัฒนาความรู้และทักษะ			✓							

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป จากแหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ (ต่อ)

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารการพยาบาล	แหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ								ความถี่ (8)	ร้อยละ	องค์ประกอบที่เกิดขึ้น
	แพรวา พานทอง และ สุชาดา รัชกุล (2559)	ทินกร บุญชู และสุวิณี วัฒนาวาณิช (2560)	ลำพู สนั่นแอ๊ะ และคณะ (2561)	เพชรน้อย สิงห์ช้างชัย (2562)	บุปผา กิจสหวงศ์ และคณะ (2563)	กรุณา ลิ้มเจริญและเพชรน้อย สิงห์ช้างชัย (2564)	รัชนิกร ไชยหิน, และ คณะ (2565)	วรพงษ์ ทาตุ้ย และคณะ (2566)			
6. ด้านบุคลิกภาพ									3	37.5	
– บุคลิกภาพ	✓	✓	✓								
– ลักษณะนิสัย			✓								
7. ด้านการสร้างทีม									3	37.5	
– การสร้างทีม		✓									
– การจัดการทีมสร้างสรรค์นวัตกรรม							✓				
– การนำและการทำงานเป็นทีม								✓			
– การจัดการและการมอบหมายหน้าที่								✓			
8. ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร		✓		✓					2	25	
9. ด้านความเป็นผู้นำนวัตกรรม	✓										
10. ด้านความเข้าใจปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก								✓	1	12.5	
11. ด้านสังคม			✓						1	12.5	
12. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร	✓			✓					2	25	
13. ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน			✓						1	12.5	
14. ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล							✓		1	12.5	
15. ด้านความฉลาดทางอารมณ์							✓		1	12.5	
16. ด้านความเชื่อมโยงขององค์กรพยาบาลกับภายนอก						✓			1	12.5	
17. ด้านความมุ่งมั่นและความเป็นเจ้าของ							✓		1	12.5	
18. ด้านการสนับสนุน		✓							1	12.5	
19. ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน		✓							1	12.5	

จากตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล จากแหล่งข้อมูลวิชาการ จำนวน 8 แหล่ง พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และ

โรงพยาบาลทั่วไป ประกอบด้วย 19 ด้าน โดย องค์ประกอบ ที่คัดสรรตามเกณฑ์ มี 1 ด้าน คือ ด้านการสรางนวัตกรรม (ร้อยละ 50) สำหรับองค์ประกอบด้านอื่น พบว่ามีค่าร้อยละ ความถี่ ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม (ร้อยละ 37.5) ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้วัฒนธรรม (ร้อยละ 37.5) ด้านการพัฒนาตนเอง (ร้อยละ 37.5) ด้าน บุคลิกภาพ (ร้อยละ 37.5) ด้านการสร้างทีม (ร้อยละ 37.5) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (ร้อยละ 25) ด้านการ สร้างบรรยากาศในองค์กร (ร้อยละ 25) ด้านการสร้าง วัฒนธรรมองค์กร (ร้อยละ 25) ด้านความเป็นผู้นำ นวัตกรรม (ร้อยละ 12.5) ด้านความเข้าใจปัจจัยสภาพ แวดล้อมภายนอก (ร้อยละ 12.5) ด้านสังคม (ร้อยละ 12.5) ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (ร้อยละ 12.5) ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ร้อยละ 12.5) ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (ร้อยละ 12.5) ด้าน

ความเชื่อมโยงองค์กรพยาบาลกับภายนอก (ร้อยละ 12.5) ด้านความมุ่งมั่นและความเป็นเจ้าของ (ร้อยละ 12.5) ด้าน การสนับสนุน (ร้อยละ 12.5) และด้านการให้รางวัลและผล ตอบแทน (ร้อยละ 12.5)

1.2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำ เิงินนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาลจากการ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังแสดงในตารางที่ 2

เนื่องจากข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลทางด้าน วิชาการมีจำนวนน้อย และองค์ประกอบที่คัดสรรตามเกณฑ์ ในขั้นตอนที่ 1 มีเพียง 1 ด้าน ผู้ศึกษาจึงนำผลการ สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร การพยาบาลที่ได้จากแหล่งข้อมูลวิชาการ ทั้งหมด 19 ด้าน เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อขอความคิดเห็นต่อองค์ ประกอบ

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาล ทั่วไป จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร การพยาบาล	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ					ความถี่ (8)	ร้อยละ	องค์ประกอบที่คัดสรร
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5			
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	5	100	✓
2. ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม -	✓	✓	✓	✓	✓	5	100	✓
3. ด้านการสร้างนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	5	100	✓
4. ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้วัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	5	100	✓
5. ด้านการพัฒนาตนเอง				✓		1	20	
6. ด้านบุคลิกภาพ	✓	✓	✓		✓	4	80	✓
7. ด้านการสร้างทีม	✓	✓	✓	✓	✓	5	100	✓
8. ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร		✓	✓	✓	✓	4	80	✓
9. ด้านความเป็นผู้นำนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	5	100	✓
10. ด้านความเข้าใจปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก				✓		1	20	
11. ด้านสังคม		✓	✓			2	40	
12. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร	✓	✓		✓	✓	4	80	✓
13. ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน		✓	✓	✓		3	60	✓

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร การพยาบาล	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ					ความถี่ (8)	ร้อยละ	องค์ประกอบที่คัดสรร
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5			
14. ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	✓	✓	✓			3	60	✓
15. ด้านความฉลาดทางอารมณ์			✓	✓	✓	3	60	✓
16. ด้านความเชื่อมโยงองค์กรพยาบาลกับภายนอก	✓	✓				2	40	
17. ด้านความมุ่งมั่นและความเป็นเจ้าของ	✓	✓				2	40	
18. ด้านการสนับสนุน			✓	✓	✓	3	60	✓
19. ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน	✓	✓	✓	✓	✓	5	100	✓
รวม	13	15	14	14	12			

จากตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไปที่คัดสรรตามเกณฑ์ ประกอบด้วย 14 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม (ร้อยละ 100) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (ร้อยละ 100) ด้านการสร้างนวัตกรรม (ร้อยละ 100) ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ร้อยละ 100) ด้านการสร้างทีม (ร้อยละ 100) ด้านความเป็นผู้นำ (ร้อยละ 100) ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน

(ร้อยละ 100) ด้านบุคลิกภาพ (ร้อยละ 80) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร (ร้อยละ 80) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร (ร้อยละ 80) ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (ร้อยละ 60) ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ร้อยละ 60) ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (ร้อยละ 60) ด้านการสนับสนุน (ร้อยละ 60)

2. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ

ผู้ศึกษานำองค์ประกอบที่คัดสรร ทั้ง 14 ด้าน เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ผลการประเมิน ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร
การพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	M	S.D.	แปลผล	M	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
2. ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
3. ด้านการสร้างนวัตกรรม	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
4. ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้นวัตกรรม	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
5. ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
6. ด้านการสร้างทีม	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
7. ด้านบุคลิกภาพ	4.29	0.49	มาก	4.43	0.53	มาก
8. ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร	4.43	0.53	มาก	4.14	0.69	มาก
9. ด้านความเป็นผู้นำนวัตกรรม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
10. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร	4.57	0.53	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
11. ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.14	0.69	มาก
12. ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
13. ด้านความฉลาดทางอารมณ์	4.57	0.53	มากที่สุด	4.14	0.69	มาก
14. ด้านการสนับสนุน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ย	4.59	0.15	มากที่สุด	4.51	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล พบว่า

ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบ ในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.59$, $S.D. = 0.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.57-4.86$, $S.D. = 0.38-0.53$) ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม ด้านความเป็นผู้นำนวัตกรรม ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้นวัตกรรม ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน ด้านการสร้างทีม ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านการสนับสนุน สำหรับด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.29-4.43$, $S.D. = 0.49-0.53$) ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร

ด้านความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล พบว่า ในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.51$, $S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.57-5.00$, $S.D. = 0.00-0.79$) ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ด้านความเป็นผู้นำนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้นวัตกรรม ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน ด้านการสร้างทีม ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการสนับสนุน สำหรับด้านที่มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($M = 4.14-4.43$, $S.D. = 0.53-0.69$) ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และ ด้านความฉลาดทางอารมณ์

สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป

ประกอบด้วย 14 ด้าน ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป

วิจารณ์และสรุป

ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล พบว่า ประกอบด้วย 14 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการสร้างนวัตกรรม 4) ด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้นวัตกรรม 5) ด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน 6) ด้านการสร้างทีม 7) ด้านบุคลิกภาพ 8) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กร 9) ด้านความเป็นผู้นำนวัตกรรม 10) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 11) ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 12) ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 13) ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และ 14) ด้านการสนับสนุน เมื่อศึกษาความเหมาะสมขององค์ประกอบ และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบทั้ง 14 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทุกด้านที่ผ่านการสังเคราะห์ และตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมีระดับคะแนนสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เป็นการบ่งบอกถึงประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับการนำไปใช้ โดยสามารถนำองค์ประกอบทั้ง 14 ด้านไปกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ของภาวะ

ผู้นำเชิงนวัตกรรมแต่ละด้าน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปได้ ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ David G. Gliddon, & William J. Rothwell (2018)¹⁵ ที่พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย ด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ ด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสื่อสารทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการเสริมพลังการทำงานและสร้างแรงจูงใจ ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบของการให้รางวัลและผลตอบแทน และสอดคล้องกับ Rosina C. et al. (2016)¹⁶ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ได้แก่ องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ (Leadership) มีการสนับสนุนนวัตกรรมจากระดับบนสุด และส่งต่อลงมา ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องกล้าเสี่ยง ยอมรับความล้มเหลวเป็นบทเรียน และพร้อมจะปรับปรุงกฎเกณฑ์เดิม ๆ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านความเป็นผู้นำนวัตกรรม ด้านระบบรางวัล (Rewards) ซึ่งเป็นการสร้างระบบแรงจูงใจทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน จะช่วยกระตุ้นให้พนักงาน

อยากสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้นำต้องเข้าใจว่าสิ่งที่สร้างแรงจูงใจให้แต่ละคนนั้นแตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลา สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการให้รางวัลและผลตอบแทน ด้านการศึกษาและเรียนรู้ (education) ซึ่งบุคลากรจำเป็นต้องได้รับการสอนเกี่ยวกับกระบวนการนวัตกรรม รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน (employee feedback) ซึ่งการเริ่มต้นสร้างนวัตกรรมควรเริ่มจากการสำรวจความคิดเห็นพนักงานอย่างสม่ำเสมอ และระบุจุดแข็งหรือข้อกังวลที่อาจเป็นอุปสรรคต่อความคิดสร้างสรรค์ ผู้นำต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (mentor) ที่แสดงพฤติกรรมที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมให้เห็นเป็นประจักษ์ การสนับสนุนนวัตกรรมอย่างเปิดเผยจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้พนักงานกล้าคิดนอกกรอบ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้นวัตกรรม และด้านการสร้างนวัตกรรม รวมทั้งด้านการสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี (technological support)

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารโรงพยาบาลควรนำองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการ

พยาบาลทั้ง 14 ด้านที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในองค์กร รวมทั้งใช้เป็นกรอบในการพัฒนาเครื่องมือหรือแบบประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาริวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล และการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล รวมทั้งประเมินผลลัพธ์ของการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในองค์กร

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาล ตลอดจนให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบดังกล่าว จนทำให้สามารถสังเคราะห์และพัฒนาเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารการพยาบาลได้อย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- จิรารัตน์ พร้อมมูล, นิรันดร์ จุลทรัพย์, สิริจันทร์ธัญ อัมณพิสิษฐ์, อัฐกรณ์ สุทธิพนิต และ กุวรรณ โชเพีย. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทางการพยาบาล. ว. มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ 2568;17(1):345-362.
- แพรวา พานทอง, และ สุชาดา รัชกุล. คุณลักษณะผู้นำนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลทั่วไป. ว. พยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559;28(2):14-24.
- รัชนิกร ไชหิณ, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, & นฤมล ปทุมรักษ์. ประสบการณ์ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน. ว. เครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้ 2564;8(2): 138-149.
- รดาธร สอนเต็ม, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และ นฤมล ปทุมรักษ์. สมรรถนะผู้นำด้านนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิโดยใช้เทคนิคเดลฟาย. ว.วารสารการพยาบาล 2563;22(2):40-57.
- รัชนิกร ไชหิณ, และ เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งและอันดับที่สองของภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน. ว. การพยาบาลและการศึกษา 2566; 16(2):16-27.
- ทินกร บุญชู และ สุวิณี วิวัฒน์วานิช. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2560;29(1):141-153.
- ลำพู สนั่นเอื้อ, สุคนธ์ ไข่แก้ว, & สมพันธ์ หิญาธิระนันท์. องค์ประกอบเชิงภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. ว. โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ 2561;14(2):29-41.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมสำหรับการบริหารการพยาบาล. ว. เครือข่ายวิทยาลัยพยาบาล

และการสาธารณสุขภาคใต้ 2562;6(1):260–267.

9. บุญผา กิจสหวงศ์, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และ เนตรชนก ศรีทุมมา. การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมสร้างนวัตกรรมในการทำงานของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น โรงพยาบาลเอกชน. รามาธิบดีพยาบาลสาร 2563;26(2):203–216.
10. กรุณา ลัมเจริญ และ เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. การพัฒนาแบบวัดการจัดการนวัตกรรมทางการพยาบาลสำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นโรงพยาบาลทั่วไป กระทรวงสาธารณสุข. วารสารสถาบันบำราศนราดูร 2564; 15(1):49–59.
11. รัชนิกร ไผ่หิน, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, และ นฤมล ปทุมรักษ์. องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน. ว. แพทย์นาวิ 2565;49(1):13–27.
12. วราพงษ์ ทาด้ย, จีรรัตน์ หรือตระกูล, และ จรรยา สันตยากร. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่าง. ว. การพยาบาลและสุขภาพ 2566;17(1):71–84.
13. เนตรนภิส นพเกตุ, ประยูร อิ่มสวาทดี, และ ธนวิน ทองแพง. การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงระบบของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ว. ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2563;31(1):60–74.
14. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น; 2560.
15. Gliddon DG, & Rothwell WJ. Innovation leadership. USA: Routledge; 2018.
16. Cianelli R, Clipper B, Freeman R, Goldstein J, & Wyatt TH. The innovation road map: A guide for nurse leaders [Internet]. 2016 [Cited 2025 Dec 12]. Available from: <https://www.nursingworld.org/globalassets/ana/innovations-roadmap-english.pdf>